Köln Dombibl. 200, f. 149v

Vat. Lat. 2759. f. 141v

A ut ꝑsens expassiuo & ꝑpre ꝑtrui exacuuo.

ꝑsonę quomodo nomina substantiua bene socium ūba. ut possint loco trium ubi ꝑsonarum fungi. Vt amat̃ siu. es. est. doctus fu. es. est. Quę si deficiant infinita phis subeunt nomina substantiuę. cui ūbo. ut ego sii q̃ amo. uel tues qui amasti. Hæc enim desunt apud nos ꝑticipia. Et adtende unius quoq; quanta uis. substantiua significantium. quod & loco participii. quod & substantiua ipsius qui agit uel patit. & actum & passionem significat. accipit nomen substantiuum cum uerbo. ut quod amans. qui amat. quod nascens. qui nascit. Et loco uerbi participium cui uerbo substantiuo. ut pransus sum. ppransi. meritus sum. pmerui. Et nota quod cum & nomen substantiuum ut supra diximus & uerbum substantiuum inuicem hoc cum participio positum loco uerbi. illud cum uerbo loco participii fungitur. adhuc quoq; ꝑsonas pronominum refert. Ego qui scripsi tu qui scripsisti ille q̃ scripsit. Quomodo aut pronominibus uocativa uerba adiunguntur. sic nec participius. quippe adnominationem patientia. substantiua ut aptissime adiungunt. cum act & passionis essentiam cum participio significant. ut amat sii. es. e. Deinde dicendum de constructione pronominum aduerbia. Obliqui casus pronominum omnimodo aduerbia referunt. quomodo & nomina. ut illius misereor. illi noceo. illum accuso. illo nimio. Ex qua constructione intelligitur quod nascitur affectus ꝑsonę. si non recipiat quod dicimus. Non enim omnia ūba obliquos desiderant casus nominum & pronominum. quomodo omnia obliqui casus uerba desiderant. Omnia quedam ex his perfecta sunt & absoluta. quedam defectiua. ut si dicas ambulat homo. uiuit. currit. & similia quę sunt absoluta. negent obliquus casibus. Si uis dicam accusat. uidet. insimulat. imperfecta sunt & egent obliquorum casuum adiunctione ad perfectionem sensus. Sed de his opportunius separatim cum de uerbi constructione tractabimus dicet. Quidam tamen putauerunt pronomina magis perfecta esse uerborum constructione. si pronomina assumant ego scripsi tibi. ego loquar. tibi. & similia. Cui adpellationi dicunt ego esse. quod cum dicas ego quidem affirmo tu uero nihil. si tollas pronomen integra erit elocutio. Sed hoc fieri hic maxime conuenit quidem. Trago ego non arbitror quod dicunt uerum esse generaliter. Non enim omnimodo egent pronominibus uerba. Idq; affirmatur si expressa solemnitas constructione. cuius & deficere & habundare. sed excessum elocutione doctorum & maxime ascriptorum constructione. quibus scribentes. perspicaci magis unum ea. & ex uis ipsius orationis. solent quod necessarium. apponere. cum manifestius. de obliquis casibus dictum sit. quod uisum unicuique dictarum partium orationis aliarum partium intellectum. Vt si dicas aux intelligo & unum pronomen singulare. Si dicas archisi adest intelligo genitiuum singularem pronominis. & filium cum nominativo singulari. Si dicas diuinum intelligo nomen cum expositione & exclusione. Si dicas fortasse intelligo magis & positivum primitivum. Innumerabilis. huiscemodi exemplorum copia. Hoc est dicendum quod si dicas archisiades de & filium. debet ei addi filius. Et si addatur poetica licentia. quomodo & positiones solent addere innui

B adiectiua referentur ubi substantiuum cum participio positum loco ubi. & nomen substantiuum cum uerbo loco participii.

B si cum participio positum accipiuntur loco uerbi.

C constructionem pronominum aduerbia. Et similiter dicendum ego amatus sum. tu amaris es. ille amatus.

Q quę ūba desiderant obliquos casus. & quę non.

Q alioqui appellationem de assumptione pronominum uerbis.

D dicit quia quidam putauerunt magis perfectam esse constructionem uerbi si iungantur pronominibus.

C si ergo pronomina hanc constructionem ponat.

Q quod inquibusdam partibus orationis aliarum partium inueniatur alias partium

orationis aliaq; partium
insunt intellect?

quod nominativus pro
nunc inest .mihi bo.

infinita cū ſingularium
ꝑſonis quibus verbis
egerant.

qua causa addit pronomen
verbo.

quib; causis prima & ſecunda
ꝑſona verborum egeant
pronominibus.

ut adiungendum ſit
verbis ꝑſonas.

Nec enim eucomperatuo poſſim auctione alienum addit. Terrentius inandria. Poſt deinde quod miſſi erda habere abundat poſt-
tur magis ſignificetur.
Idem inquit. Ennius lando. p. ſupinacuū ee inde. quāus amplioris ſignificatus causā poteſt accipi. Idem inquit eadem. Abhinc triennium
phinc. Virgil in i. Italiā fato profugus de & ad ꝓpoſito. Nec ſi dicā aliq; quod ſingulare de ſ uni. Inibi igit ſimul accidunt. quē una cū eo intellect aliaq; paragm
gunt. ut indicatiuus ipſa indicatio. & quę eā intelligit affirmatio. Vnde adiunct̄ ꝓgationes ꝓ reſpondentes. etiam adhuc confirmatiuū t non
t uerbum indicatiuū redd̄. ut poſſit habens inſe affirmationē. ut int̄rogatiui legis. etiam. t non reſpondem. t lego. Pipſo ibi inducam. Sedde his inſtructio
ne uerborū ſubtilius tractabim. Jn ē etiam ſingularis numer? inibo ſcribo. nec ego. ut addat uni. Manifeſtū. quod etiam nominatiuus
pronunc inē inibo. Ergo ſi ſupdicta rēdeſunt quia intelligunt. nec pnom de ſ. Hec tam ſi addat. nunquā erudta fit conſtructio.
Eſt enim quando amplioris causā ſignificationis addunt ea quę poſſunt. & ſi non addant intelligi. ut legis etiā lego. Cece enī hic quāus
adhuc etiam ipſe poſitū intellectū uerbi habeat pficiens. nunc ꝓgatione tam additū. rifecit nitioſā orationē. ſed magis certorem.
Firmior enim fit ꝓmiſſio. duplici affirmatione: Simul unū homine dicim? ambulare adhuc ſuſpicamur multitudine. non quod ipſi homini cui
ſingulare dicim? inhereat etiam unus numerus intelligit. Itaq; adhuc abnegatione dicim? nullus ambulat. neminē inueni ſingulari
numero ſingulare adiungente numerū. Eodem g modo cui abſoluta & non diſcretiua in ſ. plano dicim? abſq; pronomine: diſputo diſputas.
Si aut alicui rei diſcretionē uolum? manifeſtare: addim? pronomen cui ſ. Ppria diſcernere ꝑſonas. Non enim ut indicem? ꝑſonam hoc facimus.
eam enī habent inſe uerba. Vnde infinita eorum quia deficiunt ꝑſonis egent uerbis indicatiuis. ut quod de ſ. Echis aſſumant.
Ergo diſcretionis causā. & maxime ſi enumero aſſumit pronomen addit ibo. ut ego quidē affuturus ſū. t ego quidē ſcripſi. ille uero legit.
t amplioris causa ſignificantiæ utiquo tam ad alios omſ inde fieri diſcretio ut cicero in i. inuectiuarum. Hoſ non dico apte nos conſules deſumſ.
Jntelligim? enim quod nemo alius niſi nos. Terrentius inandria. Ego nihil finxiſſe. ſi uo oſtendam quid ſit periculi domini fallere. & illi parere
Et prima quidem t ſecūda ꝑſona uerborum niſi diſcretionis t ſignificationis causā regent pronominib; quippe cum ſint finitę ſimē ſingulisq;
uocib; pares habeant. & ꝑſentes demonſtrationes. Tertia uero cum ſint innumerabiles. una ibi uoce uarietas neceſſario confuſionē faciunt
infinitā. Itaq; conuenienter adeo diſcernendam pronomina quę ſint finita adiungunt rebus uerbi ꝑſonis. ut ꝓ eorū adiectione meetra ſigni
ficatio finiat. ut ſcribit hic ſcribit ille ſcribit ipſe. ſcribit iſ ſcribit idem. Saluſtius inaudinario. Verum enim uero iſdem mihi ui

Köln Dombibl. 200: f. 149v

vdē quod inquibusdā partib, orationis aliaꝫ partium insunt intelligē?

Amē enim cū comperatino positum auctionē auctionem addit Terrentius mandra. Postdemde quod missi ei da inbere abundat post. Idem in eade Eunuco lando. p. signatacū cē inde. quāus amplioris significatur causā potest accipi. Idem in eadem. Abhinc triennium phinc. Virgi in. Italiā fato pfugus de. ad pposimo. Aeq; si dicā alax quod singulare de. uī. Inūbi igit simul accidunt. quē una cū eo intelligunt. ut indicamus ipsā indicatio. ꝛ. que ex eā intelligit affirmatio. Vnde admī rogationes p̄sponentes. etiam admīni confirmatiū. non t uerbum indicatiū reddūt. ut potē habens inse affirmationē. ut interrogans legis. etiam. non respondem. t lego. Sed de his instructio ne uerborū subtilius tractabim. In ē etiam singularis numer? mūbo scribo. nec ego. ut addat uī. Manifestū q. quod etiam nominatiuus pronomen inē mūbo. Ergo si supdicta rādesint quia intelligunt. nec pnom de. Hec tam si addat. utrumper anabi fit constructio. Est enim quando amplioris causā significationis addunt ea que possint. ꝛ. si non addant intelligi. ut legis etiā lego. Cece eni hic quāus adūlnū. etiam pse positū intellectū uerbi habeat pdicti. ut legi. interrogatione tam addita. riseet uiciosā orationē. sed magis certiorem. Confirmor enim fit pmissio. duplici affirmatione: Simul unū homine dicim ambulare. adhuc? multitudine. non quod ipsi homini singulariter dicim rīnhereat etiam unus numer? intellect. Interi adomnū abnegatione dicim. nullus ambulat. neminē inueni singulari numero singulare adiungentes numerū. Eodem q; modo cū absoluta ꝛ. non differentia in. plano dicim absq; pnomine: disputo disputas. Si aut alicui rei differentiā uolum manifestare. addim pnomen cui. ppriū discernere psonas. Non enim ut indicem? psonam hoc facimus eam eni habent inse uerba. Vnde infinita eorum quia deficiunt psonis egent uerbis indicamus. ut quod de. exhis assumant. Ergo differentiis causā. ꝛ. maxime si cūmero assumit. pnomen addit ūbo. ut ego quidē affirmo. u. ū. t ego quidē scripsi. ille uero legit. tamplioris causa significantiæ utiquo tam ad alios omes inde fieri differentia ut cicero in. inuectiuarum. Hos non deo apte nos consules desumo. Intelligim enim quod nemo alius nisi nos. Terrentius mandra. Ego ubi finxerit. si uo ostendam quid sit peccati domini fallere. ꝛ. ille pare. Et prima quidem t secūda psona uerborum nisi differentiis t significationis causā negent pnominib. quippe cum sint finitis simē. singulisq; uocib. pares habeant. ꝛ. psonis demonstrationes. Tertia uero cum sint innumerabiles. una ūbi uoce uarietis necessario confusione fiunt infinita. Itaq; conuenienter adeo discernendam. pnomina que sint finita adiungunt. rei uerbi psonis. ut p eorū adiectionē. incerta significatio finiatur. ut scribit hic scribit ille scribit ipse. scribit is scribit idem. Salustius catilinario. Verum enim uero is demū mihi u

ideo quod inquibusdā partib, orationis aliaꝫ partium insunt intelligē?

b quodnominatiuus pronomen nesit omnibo.

infinita cū defectiua psonis quibus uerbis egeant.

qua causa addat pnomen uerbo.

equib causis prima a secūda psona uerborum egeat pronominibus.

et adiungendum sit uerbis psonis.